

Lakhi Prashad Shah and another v. The State of Punjab
(J. M. Tandon, J.)

ਜੇਐਮ ਟੈਂਡਨ ਜੇ

ਲਖੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ। 1981 ਦਾ ਨੰਬਰ 2758-ਐਮ .

12 ਫਰਵਰੀ 1985

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ XLV) — ਧਾਰਾ 161 — ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ (1947 ਦਾ II) — ਸੈਕਸ਼ਨ 5 — ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਸੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ (1952 ਦਾ XLVI) — ਸੈਕਸ਼ਨ 6, 7 ਅਤੇ 8 — ਫੌਜਦਾਰੀ ਦਾ ਜਾਬਤਾ (ਦੂਜੀ ਕਾਰਵਾਈ) 1974 — ਧਾਰਾ 173, 204, 238 ਅਤੇ 482 — ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਲਾਨ — ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨਾ — ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦਾ ਹੁਕਮ — ਕੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ - ਕੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਿਆਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ) ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗਾਏ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 204(1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਚਲਾਨ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 204 ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVI ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਚੈਪਟਰ XV ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ) ਲਈ ਧਾਰਾ 204(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

(ਧਾਰਾ 8, 11 ਅਤੇ 12)।

ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ -

- (a) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵਧਤਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਭੂਸ਼ਣ

ਗੁਪਤਾ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ—ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

- (b) ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਕਤ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ
- (c) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫ਼ਰਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਕਿਸ ਦਿਆਲਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਗੇ:

ਪੀ ਕੇ ਪੱਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇ.ਐਨ ਕੌਸ਼ਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਡੀਐਸ ਬਰਾੜ, ਏਏਜੀ ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਐਮ. ਟੰਡਨ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਹੁਕਮ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਫ਼ਟਕਲ 1981 ਦਾ ਨੰਬਰ 2758-ਐਮ (ਲੱਖੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1981 ਦਾ 1598-ਐਮ (ਐਮ. ਐਲ. ਨੇਪਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) 1981 ਦਾ 1731-ਐਮ (ਏ.ਵੀ. ਬਿਰਲਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਅਤੇ 2211-ਐਮ ਆਫ 1981 / ਭਗਵਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਖੇਤਾਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਜੋ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ, ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ 1981 ਦੇ ਉਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ।

(2) ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) (ਡੀ) ਅਤੇ .5(2) ਤਹਿਤ 10 ਅਗਸਤ 1973 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 262 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1947, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਉਪਕਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ) B ਲੱਖੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ (ਜੇ. ਐੱਮ. ਟੰਡਨ, ਜੇ.)

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਰਡ)। 11 ਮਈ, 1971 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ 53000 ਸਿੰਗਲ ਫੇਜ਼ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 52/- ਹਰੇਕ। ਨਿਗਮ ਨੇ 16 ਅਪਰੈਲ 1971 ਤੱਕ ਬੋਰਡ ਨੂੰ 30450 ਮੀਟਰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ, ਜਦੋਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪਰੈਲ, 1972 ਵਿੱਚ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਵੀ 22550 ਮੀਟਰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਬਾਕੀ ਹਨ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ 25000 ਮੀਟਰ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੈਸਰਸ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ

Lakhi Prashad Shah and another v. The State of Punjab
(J. M. Tandon, J.)

ਲਿਮਿਟੇਡ, ਜੋਕਾ (ਬੰਗਾਲ) ਨੇ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮੀਟਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। 38/- ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਰੇਟ 'ਤੇ ਅੱਧੀ ਮਾਤਰਾ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਮੀਟਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕ੍ਰੈਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਵੇਂ ਹਵਾਲੇ ਮੰਗੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਹਵਾਲੇ ਮੰਗੇ ਗਏ। ਨਿਗਮ ਨੇ ਰੁ. 31/- ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਨਿਗਮ ਤੋਂ 25000 ਮੀਟਰ ਖਰੀਦੇ ਸਨ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 72000 ਮੀਟਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਨਵੇਂ ਹਵਾਲੇ ਮੰਗਵਾਏ। ਹਵਾਲੇ 10 ਦਸੰਬਰ, 1972 ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਨ, M/s. ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਨੇ ਰੁ. 27.75 ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਰੇਟ 'ਤੇ 72000 ਮੀਟਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਕਾਇਆ 22550 ਮੀਟਰ ਨਿਗਮ ਤੋਂ 10000 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ। 11 ਮਈ, 1970 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 52/- ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 16 ਸਤੰਬਰ, 1971 ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੀਟਰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਮਿਆਰੀ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਰੀਬ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਨੂੰ 5,50,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 22550 ਮੀਟਰ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ. M/s ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 52/- ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ। ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ। 27.75 ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰ ਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

(3) ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

“ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਮੈ. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਆਪਣੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਰਾਹੀਂ ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਬਚੇ 22550 ਮੀਟਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫਲਸਰੂਪ ਫਰਮ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ। ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਲਮ 4 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਗਲਤ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ। 4,98,806/- ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਮ 4 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 5(1)(d) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ 5(2) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

(4) 10 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਨੂੰ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ:

“ਅੱਜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 27 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 10 ਫਰਵਰੀ 1981 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ 10 ਫਰਵਰੀ 1981 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 204, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ। ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਤੇ ਰੁਟੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(6) ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 204, ਸੀਆਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ.ਸੀ. ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਜੱਜ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਮੈਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧਿਆਇ XIX ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 238, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ। ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 204 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 238 ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ 10 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੇ 10 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਦੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਨ ਦੇ.

(7) ਪੜ੍ਹੋ: -

"6. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ: -

- (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: -
 - (a) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161, ਧਾਰਾ 165 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 165-ਏ (1860 ਦਾ ਐਕਟ XLV) ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1947, (11 ਜਾਂ 1947) ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ

Lakhi Prashad Shah and another v. The State of Punjab
(J. M. Tandon, J.)

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ;

(b) ਧਾਰਾ (ੳ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼।

(2) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 1898 (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਕੇਸ: -

(1) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1898, (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ

ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦਾ H) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

(2) * * * *

(3) * * * *

8. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ: -

(1) ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਚੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਅਤੇ ਚੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ, 1898 (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੇ।

(2) * * * *

(3) * * * *

(8) ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾਹਾਦ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਸੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਧਾਰਾ 173, ਸੀ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ।

(9) ਵਾਰੰਟ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIX ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 238 ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਗ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਜਦੋਂ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰੰਟ-ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਚੋਸ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 207 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਧਾਰਾ 238 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ: ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ। ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖੁਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 204, ਸੀ.ਆਰ. ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। PC ਇਸ ਭਾਗ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"204. (1) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ -

(a) ਸੰਮਨ-ਕੇਸ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ

(b) ਵਾਰੰਟ-ਕੇਸ, ਉਹ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣ। *

* *"

(10) ਧਾਰਾ 238 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 204 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ 238 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 204 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ।

(11) ਸੈਕਸ਼ਨ 204 ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ) ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 204(1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹਰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ

ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ

Lakhi Prashad Shah and another v. The State of Punjab
(J. M. Tandon, J.)

ਸਾਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਚਲਾਨ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 204 ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVI ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਚੈਪਟਰ XV ਵਿੱਚ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ) ਲਈ ਧਾਰਾ 204 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(12) ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਨੇ 10 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 27 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਅਚਨਚੇਤ ਹੁਕਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਧਾਰਾ 204(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 204(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(13) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ 10 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 27 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਪੀਸੀ ਜੈਨ ਏਸੀਜੇ, ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਆਈਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.ਜੇ.
ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,
ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1981 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2543।

8 ਮਈ 1985 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਆਕੁਪੈਂਸੀ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਵੇਸਟਿੰਗ ਆਫ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰੀ ਰਾਈਟਸ) ਐਕਟ (1953 ਦਾ VIII),
—ਸੈਕਸ਼ਨ 3— ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ (1965 ਦਾ XLVII) ਸੈਕਸ਼ਨ 34— ਕਿੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਵਿਕਰੀ— ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ